

במו ק ים לך להחזוק בדברי חז"ל בהרבה מאמרו תיבה הסהורות ברוחם לזרז ולסריח על איזה פעולה משובחת דברו על דרך שיר והפלגה כאמרם (ב"ב ט) אמר ר' אלעזר גדול העושה נדקה בסחר יותר ממשה רבינו ע"ה דאלו במשה רבינו כתיב (דברים ט יט) כי יגורתי מפני האף והחמה וגו' ואלו בעושה נדקה בסחר כתיב (משלי כא יד) מתן בסחר יכפה אף :

ודנה ע"ז יתחמץ לבב חנוש מי הגיד לר' אלעזר שמשה רבינו לא עשה נדקה בסחר הסם בכל הנביאים אין מגיד ומשמיע דבר זה אולם הכחוש נוח להפך (דברים לג) נדקה ה' עשה וגו' ואין גם אחד בכל המשכילים שלא ישפוט בשכלו שמשה רבינו ע"ה עשה נדקות בסחר יותר מכל האדם ולא עלה על דעת ר' אלעזר מעולם לשלול בשביל דקדוק המקראות (אשר יש לפרשם באופנים שונים) המעלה ההיא הגדולה ממשה רבינו ע"ה אמנם האמת עד לעצמו שלא דבר ר' אלעזר הדברים האלה כ"א ע"ד שיר והפלגה להורות שמדה הטובה ההיא גדולה עד מאוד מגעת עד שמים סגולה :

הראתיך בעיניך קורא המשכיל ששפתי דעת הקדמונים ברור מללו שמאמרים כאלה הם על נד השיר והפלגה וא"כ אפוא לא נפלאח ולא רחוקה להבין מה שגלל רשב"י בסוזה מעון הרע ומר הונח שז"ל ר"ל הוא רק להחריד ולאיים לב האדם עד שיחזוק שהעושה הזאת חס היא עד אבדון תאכל אכל את אחרי עומאחו בא לטהר עצמו בזיווי גדולה והכנעה עצומה ובדמעות שלים יכסה את מזבח ה' ההדום מי גם בנו ויסגור דלתים בעדו לכן שובו צנים שובבים והשענו על עמוד החוף אשר כל בית ישראל נשען עליו שאין לך דבר שעומד בפני החסוזה אפילו כפר בעיקר כל ימיו ובאחרונה שב יש לו חלק לעוה"ב וב"ש על עון שז"ל הקל ממנו :

ודהנה כל מה שכתבנו באריכות דברים רבים רבינו הגדול הרמב"ם הזקוק כפי האפשר את כפיפתו כלל אותם במלות מעטים וז"ל בפירושו למסכת סנהדרין . בבר הוהירו חכמים הרבה על ההרהור והרחיקו מן הדברים המביאים אליו **והאריכו לשון לאיים ולהפחיד** על הרהורי תאוות וברוזה ע"כ . ומי שיש לו עינים לראות רואה שדבריו המעטים האריכו לשון לאיים כולל כל דבריו שדברנו בזה עד הנה והדברים מאירים ושמחים :

ובזה נשלים חלק השני מעניני האגדות :

פרם שאני לפניהם קוראים המשכילים דרך שלישי מעניני האגדות אינה נא עמכם פי' נפלא שפירש רבינו הרמב"ם על המקרא (משלי כה יא) הפוחי זהב במשכיות כסף דבר דבור על אופניו . וז"ל בהקדמתו להפך (מורה נבוכים) ושמע בחור הענין הזה אשר זכרו כי המשכיות הם הגופים המפותחים בפתוחים משוכים אשר בהם מקומות פתוחים דקי הנקבים מאד כמעשה הצורפים ונקראו כן (ר"ל משכיות) משני שיעבור בהם הראות ומרגם (בראשית יט ז) וישקף ואשהכי . ואמר כי משל הפוחי זהב בשכבת כסף דקת הנקבים מאד הדבר הדבור על אופניו וראה מה נפלא זה המשל בתואר המשל המהוקן וזהו שאומר שהדבר שהוא בעל שני פנים ר"ל שיש לו גלה ונשחר צריך שיהי' גלהו טוב כסף וצריך שיהי' חוכו טוב מנגלהו עד שיהי' חוכו בערך אל גלויו כזהב חלל הכסף וצריך שיהי' בגלויו מה שורה להחזוק על מה שכתבו כמו זה התפוח של זהב אשר כסוהו בשכבת כסף דקי הנקבים מאד וכשיראה מרחוק או בלתי התבוננות יחשוב הרוואה זו שהוא תפוח של כסף וכשיתחלל איש עד הראות הסתכלות טובה יתבאר לו מה שכתבו וידע שהוא זהב וכן משלי הנביאים ע"ה גליהם חכמה מועילה בדברים רבים מכללם הקון עניני קבוצים האנושים